

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลสระแก้ว

อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ดำเนินการโดย

สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9

กรมพัฒนาที่ดิน 2566

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme:UNEP) มาปรับใช้ คือความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีที่จำเป็นอื่นๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้ความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร

กันยายน 2566

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ 1 บทนำ

1.1	ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2	หลักการและเหตุผล	1-1
1.3	วัตถุประสงค์	1-1
1.4	ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5	ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6	วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1	ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2	การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3	สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4	สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5	สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6	สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-8

บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

3.1	ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2	ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3	ทรัพยากรดิน	3-2

บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1	การวิเคราะห์ผลจากการจัดท ำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1	หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2	พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3	ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของ กลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy:BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 –30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

- 1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯ
- 2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น
- 3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

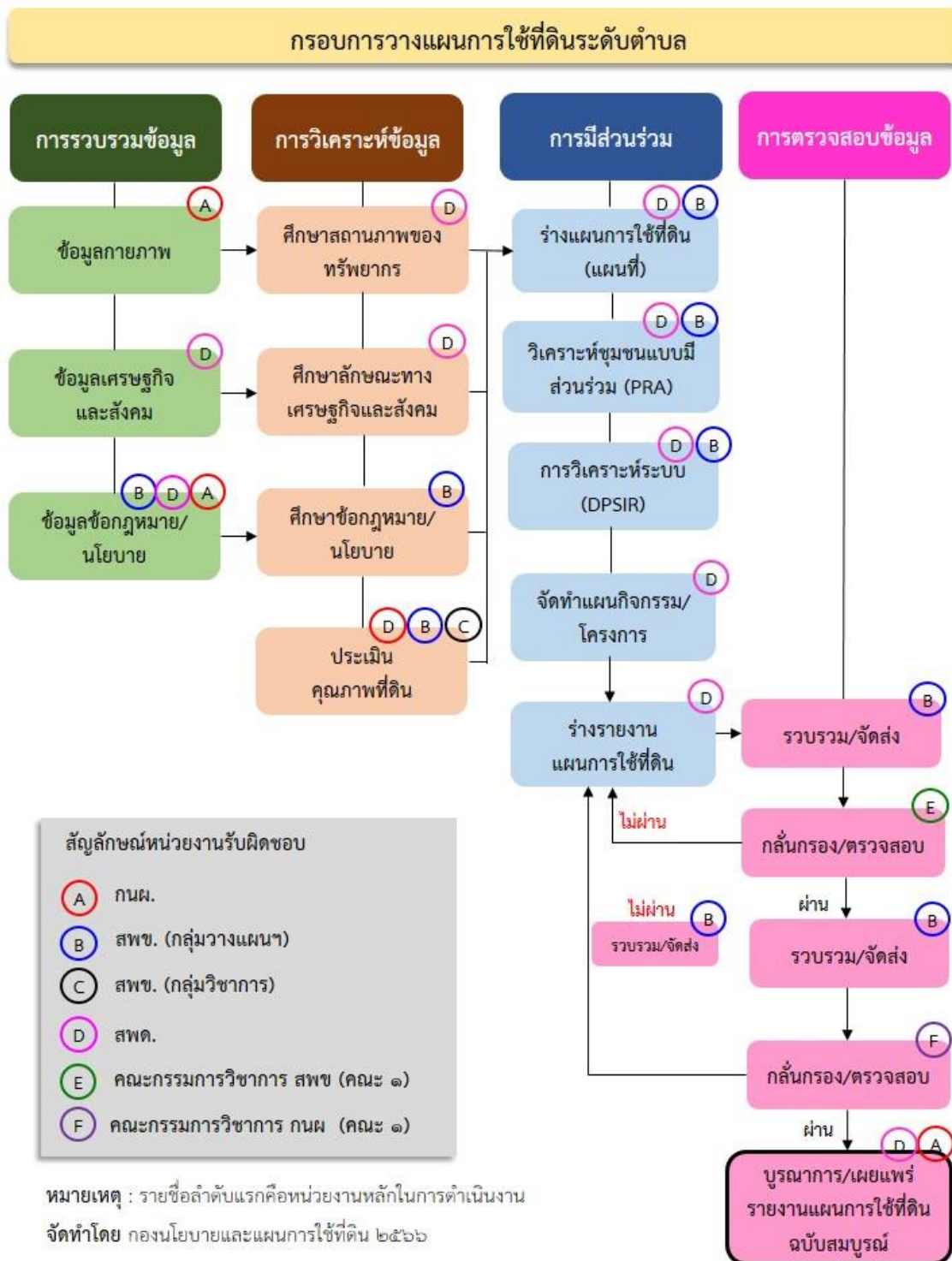
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานพัฒนาที่ดินกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ตำบลสระแก้วควบคู่ธรรมเทศ ยกระดับสังคมและคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน นำพาเศรษฐกิจชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

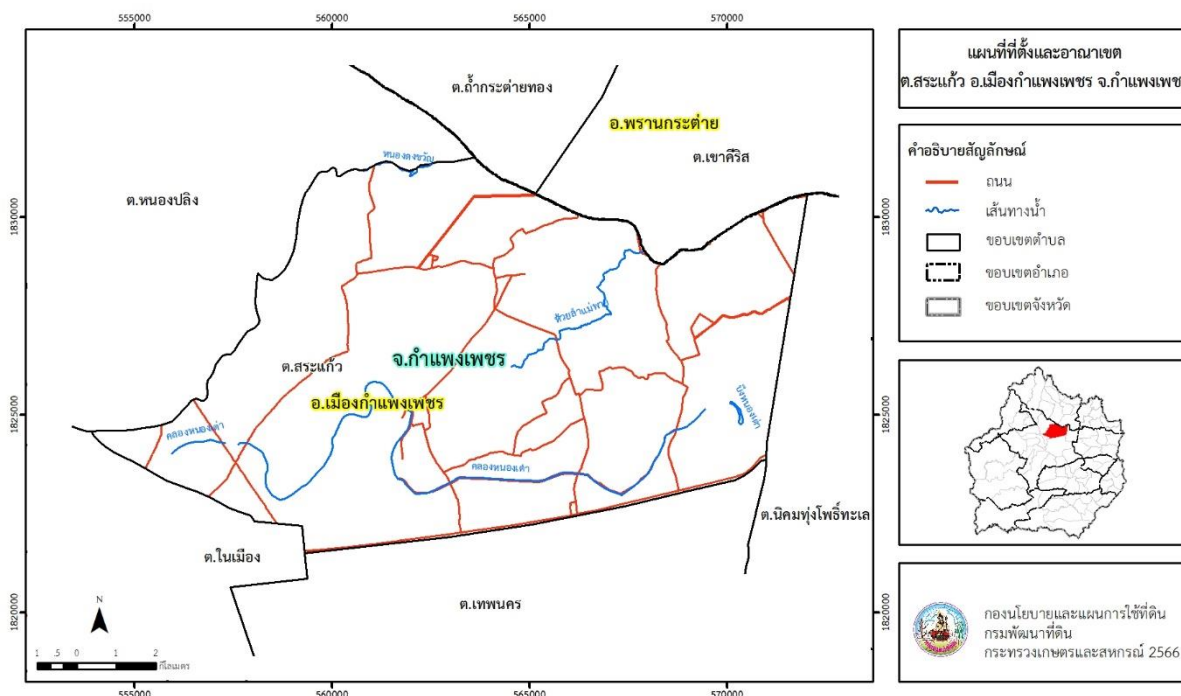

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองกำแพงเพชร มีพื้นที่ประมาณ 114 ตารางกิโลเมตร หรือ 71,528 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลถ้ากระต่ายทอง ตำบลเขาควรีส อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลในเมือง ตำบลเทพนคร อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองปลิง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านถนนมทอง	หมู่ที่ 7 บ้านทรัพย์ไพรวัลย์
หมู่ที่ 2 บ้านหนองกรด	หมู่ที่ 8 บ้านห้วยปักษ์
หมู่ที่ 3 บ้านสระแก้ว	หมู่ที่ 9 บ้านหนองเต่า
หมู่ที่ 4 บ้านโพธิ์สวรรค์	หมู่ที่ 10 บ้านเทพประทาน
หมู่ที่ 5 บ้านหนองปล้อง	หมู่ที่ 11 บ้านเจริญสุข
หมู่ที่ 6 บ้านลำมะโกรก	หมู่ที่ 12 บ้านหนองแผ่นดิน

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย และลูกคลื่นลอนลาด เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำปิง มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น คลองหนองเต่า ห้วยลำแม่พาย

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.5 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.3 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,318.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 125 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 276.2 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 19 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดกำแพงเพชร ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

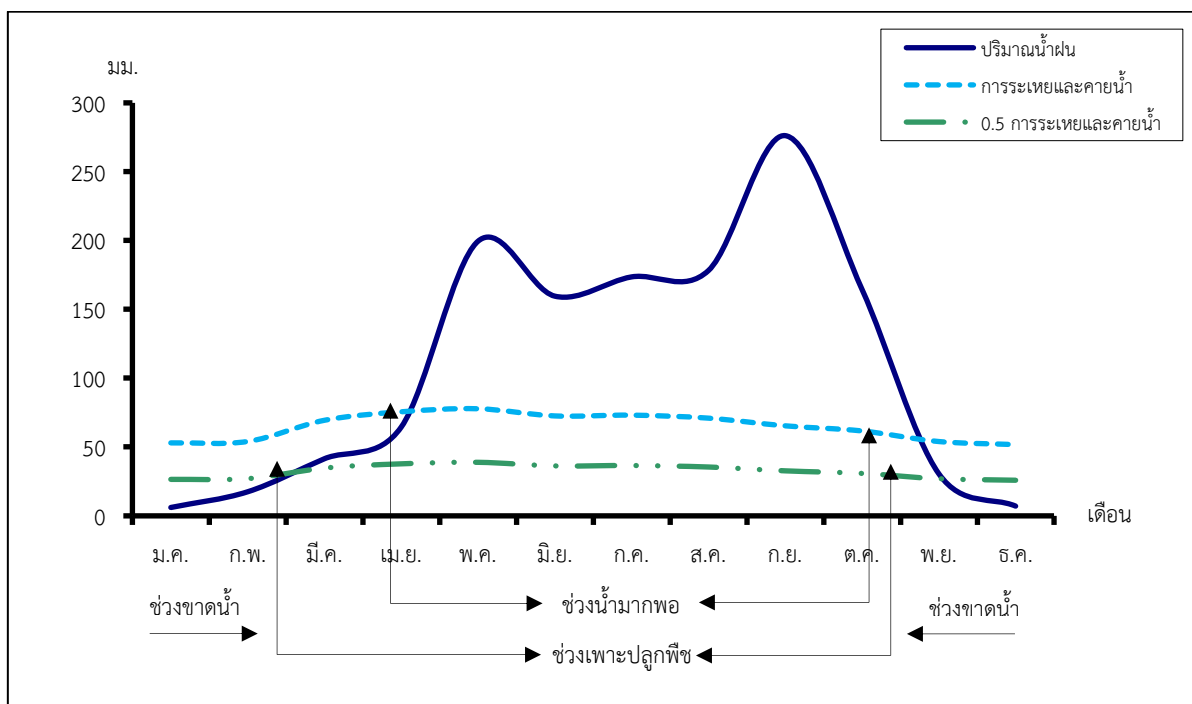
ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งต้นเดือนพฤศจิกายน ถึงต้นเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดกำแพงเพชร¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ* (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	19.1	31.9	24.9	71.0	6.1	1.7	53.0	6.0
ก.พ.	20.7	34.1	26.8	67.0	17.5	2.7	54.0	17.0
มี.ค.	23.2	35.8	29.0	66.0	41.5	4.5	69.4	38.7
เม.ย.	25.1	37.0	30.5	67.0	64.5	6.6	75.6	57.8
พ.ค.	25.5	35.3	29.6	76.0	199.5	14.9	77.8	135.8
มิ.ย.	25.4	33.9	28.7	81.0	159.6	16.9	72.6	118.8
ก.ค.	25.1	33.1	28.3	82.0	173.6	19.2	73.2	125.4
ส.ค.	24.9	32.7	28.0	83.0	178.2	19.9	71.0	127.4
ก.ย.	24.7	32.8	27.9	84.0	276.2	19.4	65.4	152.6
ต.ค.	24.0	32.5	27.6	83.0	164.5	13.6	61.7	121.2
พ.ย.	22.2	32.2	26.6	78.0	30.6	4.2	54.0	29.1
ธ.ค.	19.5	31.2	24.7	74.0	7.1	1.6	51.8	7.0
เฉลี่ย	23.3	33.5	27.7	76.0	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,318.9	125.2	779.5	936.8

หมายเหตุ : * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 5,975 ไร่ หรือร้อยละ 8.35 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 63,415 ไร่ หรือร้อยละ 88.66 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 20,978 ไร่ หรือร้อยละ 29.33 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาไร่
- 3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 38,641 ไร่ หรือร้อยละ 54.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง พื้นที่ลุ่ม+มันสำปะหลัง
- 4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,323 ไร่ หรือร้อยละ 1.84 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา สัก ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส ประดู่ เป็นต้น
- 5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 2,281 ไร่ หรือร้อยละ 3.20 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ กล้วย มะนาว ฝรั่ง ไม้ผลผสม ลำไย เป็นต้น
- 6) พืชสวน มีเนื้อที่ 93 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ

7) พุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสุกร

8) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 49 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบรกรงสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,499 ไร่ หรือร้อยละ 2.10 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 628 ไร่ หรือร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่งหญ้าธรรมชาติ พุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า บ่อทราย บ่อดิน พื้นที่ถม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	5,975	8.35
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	35	0.05
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	4,892	6.84
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	573	0.80
U405	ถนน	314	0.44
U500	พื้นที่อุตสาหกรรมร้าง	10	0.01
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	105	0.15
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	27	0.04
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	10	0.01
U605	สถานีบริการน้ำมัน	9	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	63,415	88.66
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	9	0.01
A100	นาร้าง	8	0.01
A101	นาข้าว	20,970	29.32
A200	ไร่ร้าง	27	0.04
A202	ข้าวโพด	263	0.37
A203	อ้อย	33,597	46.97
A204	มันสำปะหลัง	4,754	6.64
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	29	0.04

แผนการใช้ที่ดินตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

A301	ไม้ยืนต้นผสม	24	0.03
A302	ยางพารา	622	0.87
A302/A407	ยางพารา/มะม่วง	19	0.03
A303	ปาล์มน้ำมัน	72	0.10
A303/A411	ปาล์มน้ำมัน/กล้วย	9	0.01
A304	ยูคาลิปตัส	71	0.10
A305	สัก	379	0.53
A306	สะเดา	16	0.02
A309	ประดู่	43	0.06
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	11	0.02
A317	หมาก	2	-
A322	กฤษณา	16	0.02
A323	ตะกั่ว	10	0.01
A401	ไม้ผลผสม	200	0.28
A402	ส้ม	14	0.02
A405	มะพร้าว	9	0.01
A405/A407	มะพร้าว/มะม่วง	20	0.03
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	6	0.01
A407	มะม่วง	117	0.16
A407/A413	มะม่วง/ลำไย	35	0.05
A407/A414	มะม่วง/ฝรั่ง	10	0.01
A407/A416/A502	มะม่วง/ขนุน/พืชผัก	2	-
A407/A429	มะม่วง/มะปราง มะยงชิด	5	0.01
A408	มะม่วงหิมพานต์	11	0.02
A411	กล้วย	734	1.03
A411/A422	กล้วย/มะนาว	24	0.03
A411/A427	กล้วย/ส้มโอ	9	0.01
A413	ลำไย	143	0.20
A414	ฝรั่ง	212	0.30
A414/A422	ฝรั่ง/มะนาว	4	0.01
A414/A427	ฝรั่ง/ส้มโอ	6	0.01

แผนการใช้ที่ดินตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

A415	มะละกอ	18	0.03
A417	กระท้อน	3	-
A422	มะนาว	687	0.96
A427	ส้มโอ	4	0.01
A429	มะปราง มะยงชิด	8	0.01
A502	พืชผัก	57	0.08
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	36	0.05
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	23	0.03
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	7	0.01
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	11	0.02
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	13	0.02
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	36	0.05
F	พื้นที่ป่าไม้	11	0.02
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	11	0.02
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	628	0.87
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	72	0.10
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	208	0.29
M201	พื้นที่ลุ่ม	111	0.16
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	47	0.06
M303	บ่อทราย	14	0.02
M304	บ่อดิน	3	-
M405	พื้นที่ถม	173	0.24
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,499	2.10
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	863	1.21
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	44	0.06
W202	บ่อน้ำในไร่นา	415	0.58
W203	คลองชลประทาน	177	0.25
ผลรวมทั้งหมด		71,528	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์ดินสภาพการใช้ที่ดิน (2566)

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลสระแก้วมีประชากรรวม 16,153 คน แยกเป็นชาย 7,784 คน เป็นหญิง 8,369 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 141.15 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 6,699 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,021 ครัวเรือน หรือร้อยละ 30.17 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 4,678 ครัวเรือน หรือร้อยละ 69.83 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ปี 2565

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลสระแก้ว	6,699	7,784	8,369	16,153
หมู่ที่ 1 ถนนมทอง	562	643	742	1,385
หมู่ที่ 2 หนองกรด	425	489	516	1,005
หมู่ที่ 3 สระแก้ว	263	306	319	625
หมู่ที่ 4 โพธิ์สวรรค์	445	572	567	1,139
หมู่ที่ 5 หนองปล้อง	157	163	158	321
หมู่ที่ 6 ลำมะโกรก	3,467	3,511	3,917	7,428
หมู่ที่ 7 ทรัพย์ไพรวัลย์	161	217	223	440
หมู่ที่ 8 ห้วยปักษ์	265	452	446	898
หมู่ที่ 9 หนองเต่า	256	390	376	766
หมู่ที่ 10 เทพประทาน	295	464	478	942
หมู่ที่ 11 เจริญสุข	222	342	355	697
หมู่ที่ 12 หนองแผ่นดิน	181	235	272	507

ที่มา : 1. กรมการปกครอง (2566)

2. กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	6,699	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	2,021	30.17
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ	4,678	69.83

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลสระแก้วมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 6,699 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 10.68 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลสระแก้วประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี และอ้อยโรงงาน ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภค

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 210,246.44 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 69,415.50 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 112,519.33 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 37,149.67 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 97,727.11 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 32,265.83 บาท

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลสระแก้ว	131,451.55	31,288.59	20,757.41	26,748.88	210,246.44	69,415.50	112,519.33	37,149.67
หมู่ที่ 1 ถนนทอง	136,025.66	6,000.00	41,435.90	9,010.26	192,471.81	54,473.15	101,128.21	28,621.19
หมู่ที่ 2 หนองกรด	148,075.31	0.00	0.00	0.00	148,075.31	50,269.89	68,192.47	23,150.57
หมู่ที่ 3 สระแก้ว	145,901.64	27,032.79	14,707.38	12,813.93	200,455.74	66,455.43	138,095.08	45,781.52
หมู่ที่ 4 โพธิ์สวัสดิ์	200,194.73	23,934.78	17,211.59	61,835.29	303,176.40	96,106.45	260,627.85	82,618.63
หมู่ที่ 5 หนองปล้อง	221,829.27	29,109.76	23,804.88	6,219.51	280,963.41	103,313.90	153,707.32	56,520.18
หมู่ที่ 6 ลำมะโกรก	107,565.84	41,958.12	25,186.93	34,097.39	208,808.27	72,734.76	69,755.96	24,298.28
หมู่ที่ 7 ทรัพย์ไพรวัลย์	254,169.23	48,051.92	19,050.87	24,508.74	345,780.76	140,473.43	815,811.11	331,423.26
หมู่ที่ 8 ห้วยปักษ์	147,105.00	19,955.00	4,179.00	8,827.50	180,066.50	53,591.22	120,395.00	35,831.85
หมู่ที่ 9 หนองเต่า	159,537.74	27,247.17	33,027.36	9,353.33	229,165.59	69,603.30	105,278.30	31,975.64
หมู่ที่ 10 เทพประทาน	176,618.81	2,821.78	222.77	168.32	179,831.68	51,380.48	92,732.67	26,495.05
หมู่ที่ 11 เจริญสุข	36,037.85	49,389.27	27,542.94	71,895.48	184,865.54	54,444.59	73,460.68	21,634.84
หมู่ที่ 12 หนองแผ่นดิน	161,511.11	15,177.78	1,374.07	1,400.00	179,462.96	58,379.52	86,418.52	28,112.05

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานภาพอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ 79 ไร่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 71,528 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลสระแก้ว มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,318.9 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 **น้ำผิวดิน** หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลสระแก้ว มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองหนองเต่า คลองใหญ่ บึงหนองเต่า หนองดงขวัญ และห้วยลำแม่พาย

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) ซึ่งพบว่า ตำบลสระแก้ว มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 10 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 8 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 4 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Plo-sic1A ชุดดินโพทะเล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8,295 ไร่ หรือร้อยละ 11.60 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Plo-fsi-sic1A ดินโพทะเลที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,001 ไร่ หรือร้อยละ 2.80 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Skt-sic1A ชุดดินสุขุขัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,685 ไร่ หรือร้อยละ 9.34 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Skt-pd-sic1A ดินสุขุขัยที่มีการระบายน้ำเลว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,037 ไร่ หรือร้อยละ 4.24 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 4 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Kp-silA ชุดดินกำแพงเพชร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 33,158 ไร่ หรือร้อยละ 46.36 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Kp-gm-silA/b ดินกำแพงเพชรที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา มีเนื้อที่ 8,109 ไร่ หรือร้อยละ 11.34 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kp-Kp-fl-silA หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินกำแพงเพชร และดินกำแพงเพชรที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,554 ไร่ หรือร้อยละ 13.36 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Ksp-gslB ชุดดินโกสัมพี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 672 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 672 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินโกสัมพี (Ksp)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

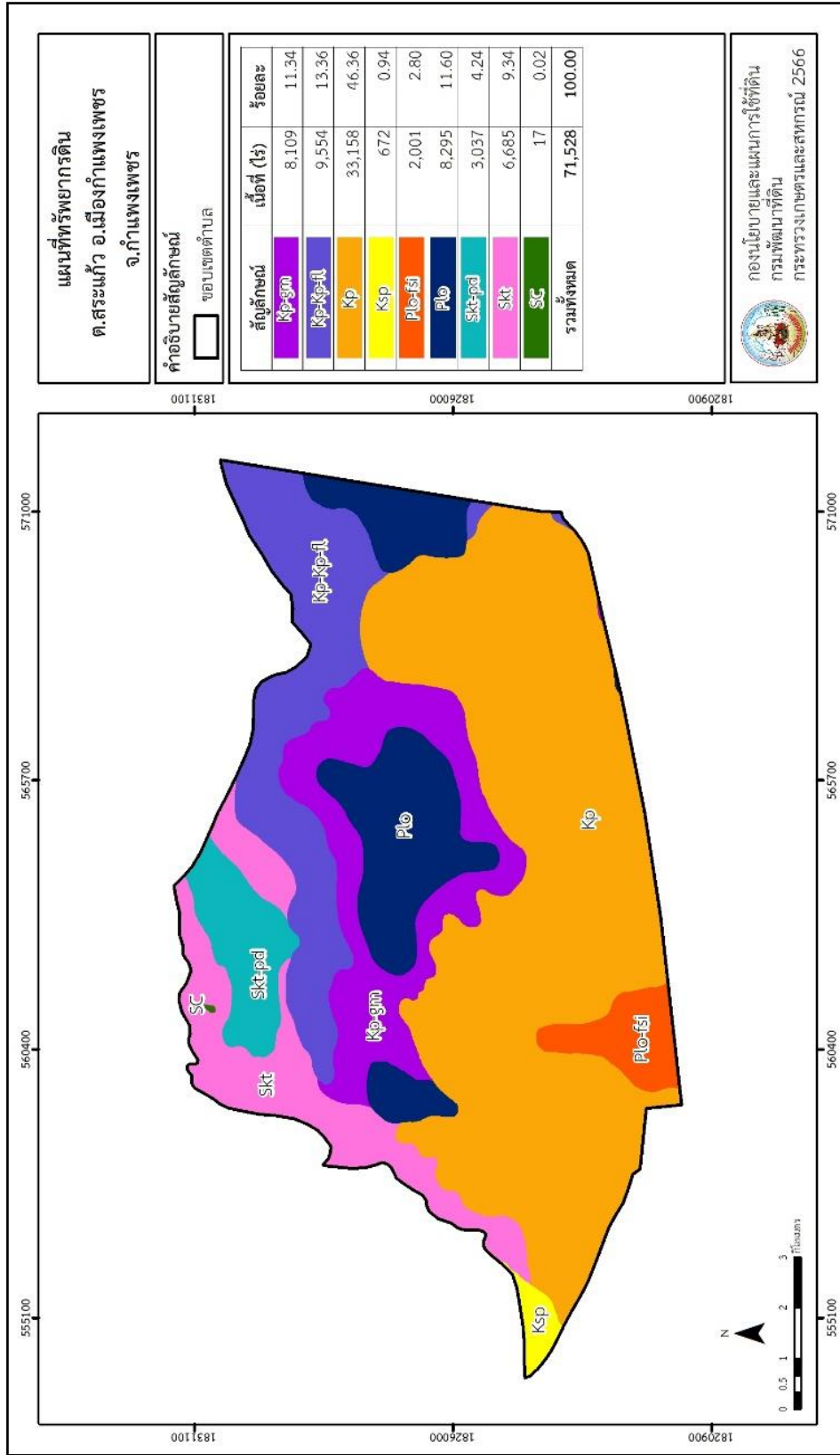

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวด้วยเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Kp-gm-silA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	8,109	11.34
Kp-Kp-fl-silA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	9,554	13.36
Kp-silA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	33,158	46.36
Ksp-gslB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	672	0.94
Plo-fsi-sic1A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	>75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	2,001	2.80
Plo-sic1A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	>75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	8,295	11.60
Skt-pd-sic1A	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	6.5-7.0	<2	-	3,037	4.24
Skt-sic1A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	6.5-7.0	<2	-	6,685	9.34
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	0.02
รวมทั้งหมด											71,528	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วม (PRA) เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

1. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
2. แหล่งน้ำใต้ดินน้อยลง

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลสระแก้ว มีความต้องการ 2 ประการคือ

1. แก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
2. แก้ปัญหาแหล่งน้ำใต้ดินน้อยลง

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพโดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1. แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 3 ประการ คือ

- 1.1 ดินเสื่อมโทรม
- 1.2 แหล่งน้ำใต้ดินน้อยลง

2. แรงกดดัน (Pressure) มี 4 ประการ คือ

- 2.1 การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2 จัดทำแก้มลิง
- 2.3 ความต้องการน้ำทางการเกษตร
- 2.4 แก้ปัญหาแหล่งน้ำใต้ดินน้อยลง

3. สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดันมี 3 ประการ คือ

- 3.1 ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2 ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.3 แหล่งน้ำใต้ดินน้อยลง

4. ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1 แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเงินจากตะกอนดิน
- 4.2 ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3 รายได้น้อย
- 4.4 มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5. การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคตมีดังนี้ อดีต-ปัจจุบัน

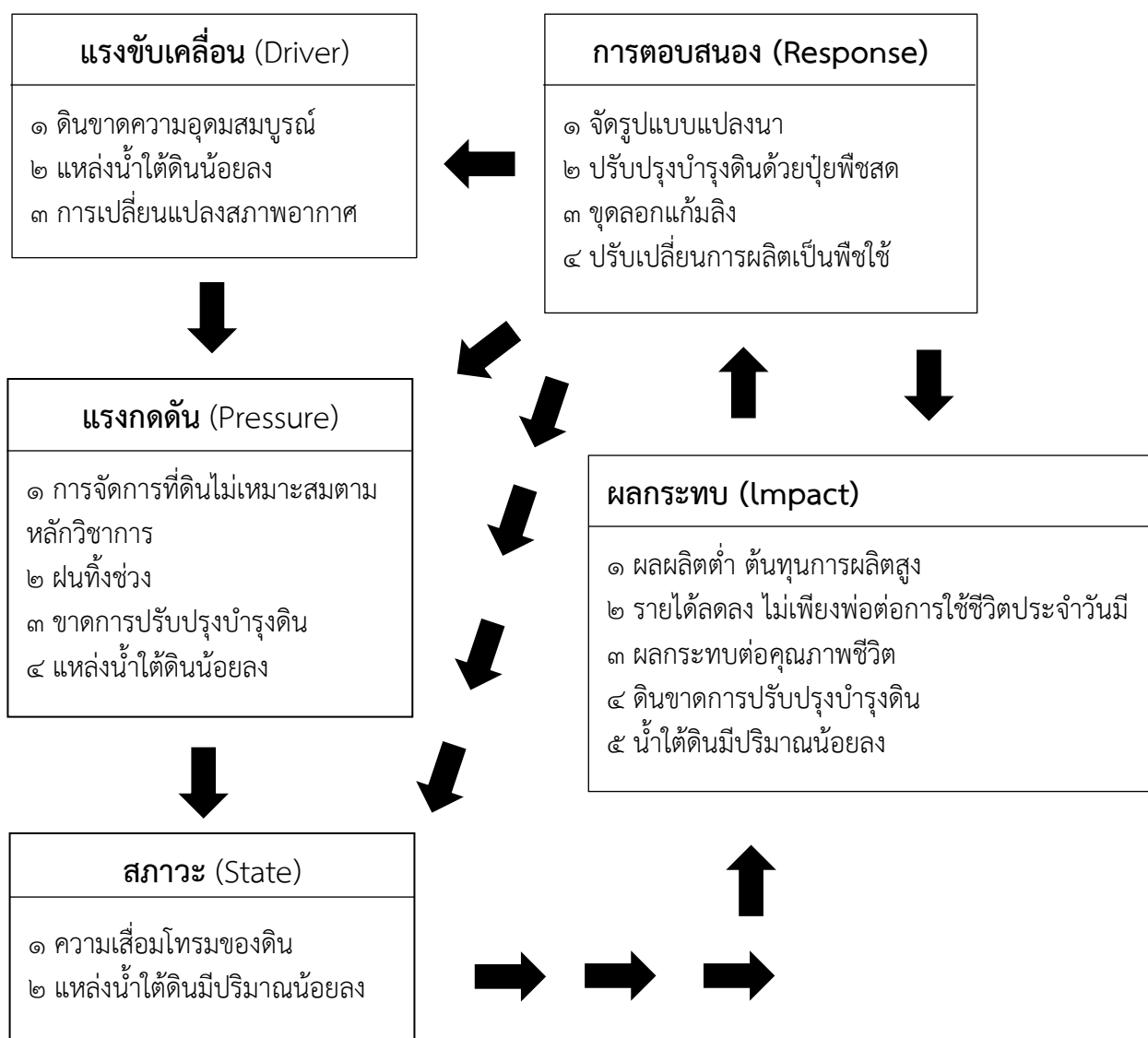
- 5.1 แนะนำความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

- 5.2 ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี
- 5.3 ปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 5.4 อบรมหมอดินอาสา
- 5.5 จัดรูปแบบแปลงนา
- 5.6 ขุดลอกลำน้ำ / คลองส่งน้ำ / แหล่งน้ำน้อย
- 5.7 ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

1. พัฒนาคาดดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
2. ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
3. ขุดลอกแก้มลิง
4. ทำประตุน้ำเข้าแก้มลิง
5. เพิ่มน้ำใต้ดิน

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1. ข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลสระแก้วจะปลูกข้าวกันเป็นส่วนมาก และจะทำนาติดต่อกันปีละ 2-3 ครั้งต่อปี
 2. อ้อยโรงงาน การปลูกอ้อยของตำบลสระแก้วส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายใหญ่ปลูกอ้อยมีความพร้อมในด้านเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรครบ ไม่มีปัญหาในการเพาะปลูกอ้อย และอยู่ใกล้โรงงานน้ำตาล
- การคมนาคมสะดวก
3. ข้าวโพด พื้นที่ตำบลสระแก้วเหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และข้าวโพดหวาน เกษตรกรจะปลูกกันทั้ง 2 ชนิดปลูกทั้งในฤดูฝนและนอกฤดูฝน ซึ่งมีน้ำจากชลประทานหรือไม่ก็จากน้ำใต้ดิน
 4. มันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกมันสำปะหลังในช่วงเดือน เมษายน – พฤษภาคม และช่วงปลายฝนต้นหนาว พฤศจิกายน – ธันวาคม
 5. กัญชง กัญชง เกษตรกรในตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแหล่งปลูกกัญชงที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร

เดือน ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.ข้าว	[Bar chart showing continuous planting from Jan to Dec]											
2.อ้อยโรงงาน	[Bar chart showing planting from Jan to Dec]											
3.ข้าวโพด	[Bar chart showing planting from Jan to Dec]											
4.มันสำปะหลัง	[Bar chart showing planting from Jan to Dec]											
5.กัญชง	[Bar chart showing planting from Jan to Dec]											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต ต้นศิริ และคำณ ไทรพิง, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดินซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมรวมความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อยโรงงาน

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง
กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ^๕ระดับความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร
จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	อ้อยโรงงาน
Kp-gm-silA/b	S2on	S3o	S2ons
Kp-Kp-fl-silA	S3o	S2n	S2ns
Kp-silA	S3o	S2n	S2ns
Ksp-gslB	S3o	S3r	S3r
Plo-fsi-sic1A	S2n	S3o	S2ons
Plo-sic1A	S2n	S3o	S2ons
Skt-pd-sic1A	S2n	N	S3o
Skt-sic1A	S2n	S3o	S2ons
SC	N	N	N

หมายเหตุ : หมายถึงหน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่เดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- E = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- W= ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- R = สภาวะการหยั่งลึกของราก
- N= ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร
- S= ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านเกษตรกรรม และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษา ด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรสามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในนี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 53,344 ไร่ หรือคิดเป็น ร้อยละ 74.58 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุด ในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 14,304 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชฤดูแล้งชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2120) มีเนื้อที่ 1,939 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.71 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ ฝรั่ง,กล้วยไข่,กล้วยน้ำหว้า,มะพร้าว น้ำหอม

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2130) มีเนื้อที่ 1,261 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.76 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2140) มีเนื้อที่ 35,746 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 49.97 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2150) มีเนื้อที่ 94 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูกได้แก่ มะเขือ,พริก,กระเพรา

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดินข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2211) มีเนื้อที่ 6,670 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.32 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชฤดูแล้งชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 380 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ ฝรั่ง,กล้วยไข่,กล้วยน้ำหว่า, มะพร้าว,น้ำหอม

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2214) มีเนื้อที่ 2,260 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.72 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด

(2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 25 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ กล้วยไข่,กล้วยน้ำหว่า

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 4 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 178 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 50 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

4) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 5,979 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.36 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 5,815 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 8.13 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 145 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 19 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,502 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.10 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตตรง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 909 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 593 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 629 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.88 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

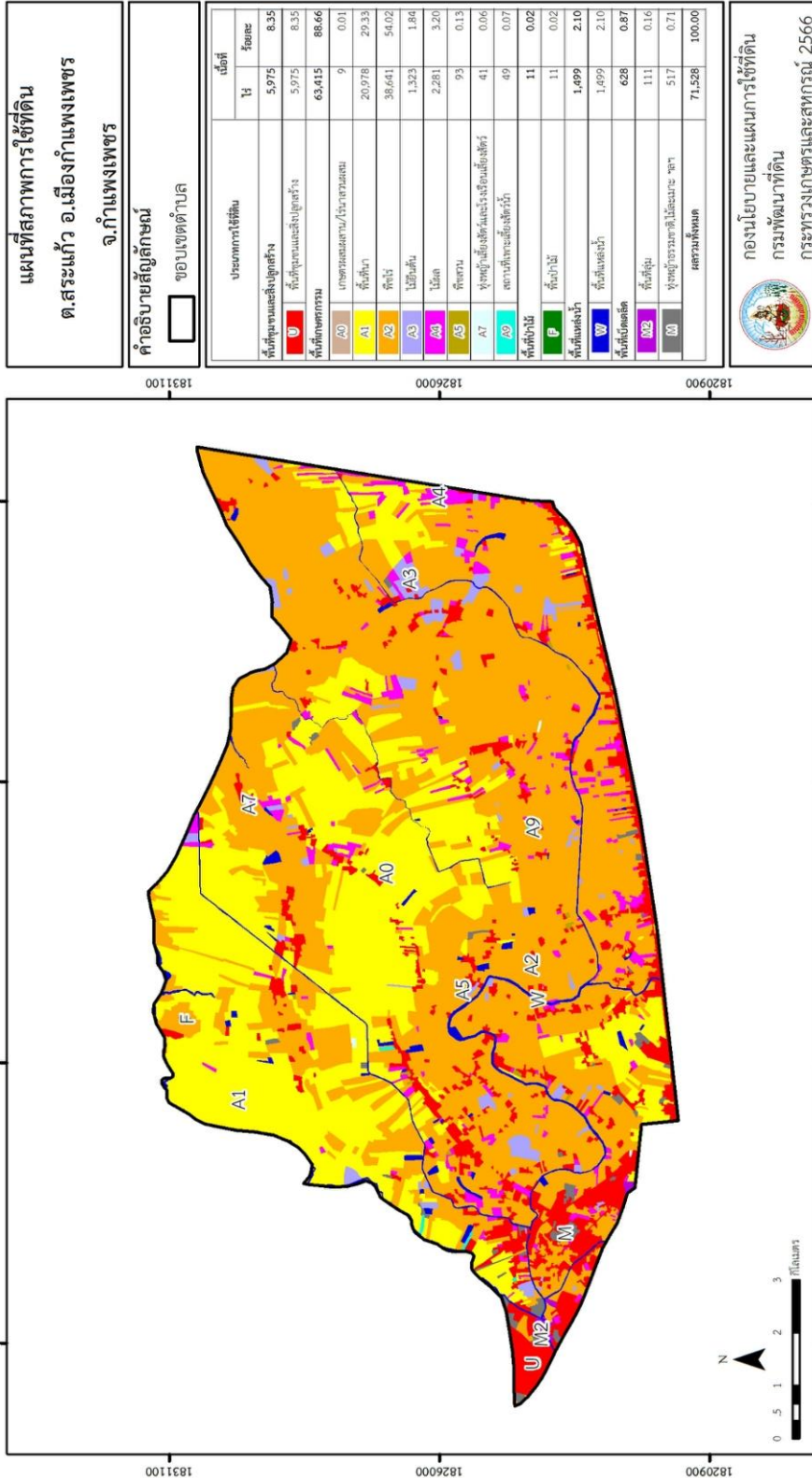
ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดินหรือปรับโครงสร้างของพื้นที่ที่เหมาะสม เช่นยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมขั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรไว้แล้ว

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ
2000 เขตเกษตรกรรม		
2100 เขตเกษตรกรรมขั้นดี	53,344	74.58
2110 เขตทำนา	14,304	20.00
2120 เขตปลูกไม้ผล	1,939	2.71
2130 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1,261	1.76
2140 เขตปลูกพืชไร่	35,746	49.97
2150 เขตปลูกพืชทางเลือก	94	0.13

2200 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง		
2210เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง(ประเภทที่1)	9,715	13.58
2211 เขตทำนา	6,670	9.32
2212 เขตปลูกไม้ผล	380	0.53
2214 เขตปลูกพืชไร่	2,660	3.72
2215 เขตปลูกพืชทางเลือก	5	0.01
2220 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง(ประเภทที่2)	207	0.29
2222 เขตปลูกไม้ผล	25	0.03
2223 เขตปลูกไม้ยืนต้น	4	0.01
2224 เขตปลูกพืชไร่	178	0.25
2300 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	50	0.07
2310 เขตทำนา	3	0.01
2340 เขตปลูกพืชไร่	47	0.07
2400 เขตประมง	50	0.07
2500 เขตปศุสัตว์	41	0.06
2510 เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	23	0.03
2520 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	18	0.03
3000 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	5,979	8.36
3100 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	5,815	8.13
3200 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	145	0.20
3300 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	19	0.03
4000 เขตแหล่งน้ำ	1,502	2.10
4100 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	909	0.83
4200 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	593	0.83
5000 เขตพื้นที่อื่นๆ	629	0.88
6000 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11	0.02
รวมทั้งหมด	71,528	100

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2570

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลสระแก้วไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) **ดินขาดความอุดมสมบูรณ์** มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- (6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (9) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา

- (1) จัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีพร้อมอบรมถ่ายทอดความรู้ (กรมการข้าว)
- (2) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (3) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP)
- (4) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

- (5) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกพืชทางเลือก

- (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
- (3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

3) เขตประมง /เขตปศุสัตว์

- ส่งเสริม/สนับสนุนพันธุ์ปลา (กรมประมง)
- ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 พื้นที่แหล่งน้ำ

- สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ จัดหาเมล็ดพันธุ์คุณภาพ จัดการด้านการตลาด ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลสระแก้ว
กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลสระแก้วในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม (2)
ปัญหาการขาดแคลนน้ำใต้ดิน ปัญหาดังกล่าวนี้นำผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และการชะล้าง
พังทลายของดิน ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากมีการใช้ที่ดิน
ติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วย
เครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนานทำให้ดินแน่นทึบ น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญ
หายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และ
อินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนน้ำใต้ดินมีน้อยลงนั้น นอกจากการมีแหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ
การทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนตื้นเขินแล้ว กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิด
ความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำใน
ดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 2 ประการ
คือ (1) การขุดลอกการขุดลอกแก้มลิงพร้อมทำทางน้ำเข้าจากคลองชลประทาน

(2) เจาะสะดือน้ำลงใต้ดินของคลองชลประทาน

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 2 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว
สรุปได้ว่า “สามารถดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ถ้ามีการบูรณาการร่วมมือกันระหว่าง ภาครัฐ
ภาคเอกชน และคนในพื้นที่”

การจัดการพื้นที่ควรมีการพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ 1. การขุดลอกแก้มลิงพร้อมทำทางน้ำ
เข้าจากคลองชลประทาน 2. เจาะสะดือน้ำลงใต้ดินของคลองชลประทาน ปรับปรุงดิน เพิ่มความอุดม
สมบูรณ์ของดิน ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อให้
การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ
สังคมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2566-2570 (แผน 5 ปี)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 20,977 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	3,732,000
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	162,500
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	1,650,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	150,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	65,000
	1.5 การสนับสนุนกิจกรรมธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	850,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	850,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	4,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	902,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา	902,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	4,730,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	480,000
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	
	3.2.1 ลุ่ม-ดอน	2,250,000
	3.2.2 Zoning by Agri-map	2,000,000
2. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 38,631 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	3,780,750
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	195,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	1,650,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	150,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	81,250
	1.5 การสนับสนุนกิจกรรมธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	850,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	850,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	4,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	902,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา	902,000

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	4,730,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	480,000
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	
	3.2.1 ลุ่ม-ดอน	2,250,000
	3.2.2 Zoning by Agri-map	2,000,000
3. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 2,344 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	183,750
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	65,000
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	7,500
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	16,250
	1.4 การสนับสนุนกิจกรรมธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	85,000
	1.5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	8,500
	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	451,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา	451,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	120,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	120,000
4. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,269 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	10,000
	1.1 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	8,500
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	451,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา	451,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	120,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	120,000
5. เขตปลูกพืช ทางเลือก เนื้อที่ 99 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	145,250
(พืชผัก ไม้ดอก เกษตรผสมผสาน)	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	32,500
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,500

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	16,250
	1.4 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	85,000
	1.5 การจัดหาปุ๋ยนโดโลไมท์	8,500
	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
6. เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 23 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,500
	1.1 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,500
7. เขตประมง เนื้อที่ 50 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	780,000
	- สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	780,000
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	120,000
	- การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	120,000
รวมเขต เกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	8,633,250
	2. การบริหารจัดการน้ำ	2,706,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	9,820,000
	รวมแผนงาน/โครงการ	21,159,250

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 20,977 ไร่ 1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 38,631 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 2,344 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,269 ไร่ 1.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 99 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 2) โครงการเกษตรอินทรีย์ (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด) 5) โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (สนง.เกษตรจังหวัด) 6) โครงการจัดหาและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 7) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 8) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 9) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด) 10) โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือก (สนง.เกษตรจังหวัด) 11) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)
1.6 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 23 ไร่ 1.7 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 50 ไร่	1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมประมง) 2) โครงการอบรมผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด) 3) โครงการออกแบบการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรตามนโยบาย (กรมชลประทาน) 4) โครงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่รับน้ำ (กรมชลประทาน)

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
2. พื้นที่แหล่งน้ำ 1,502 เนื้อที่ ไร่	1) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 2) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 4) โครงการขุดลอกแก้มลิง(กรมชลประทาน) 5) โครงการศึกษาเจาะสะดือน้ำลงใต้ดิน (กรมชลประทาน)

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.

เอกสารอ้างอิง

(บทที่ 2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม)

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครุว์เรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2566
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2566. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop.1> พฤษภาคม 2566

สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร

เลขที่ 148 หมู่ที่ 3 ตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมือง

จังหวัดกำแพงเพชร โทร : 055-705734

